

Однак, як показує практика, ринок успішно знаходить рішення всіх проблем, які виникають в процесі його розвитку і найбільш ефективні рішення досить швидко стають фактичними стандартами в галузі. [2, с.1]

Список бібліографічних посилань:

1. InSales: веб-сайт. URL: <https://www.insales.ru/kak-sozdat-i-otkryt-internet-magazin> (дата звернення: 17.09.2021).
2. ExpertPlus. Создание Интернет-магазинов: веб-сайт. URL: <https://www.expertplus.ru/information/stati/22/> (дата звернення: 18.09.2021).
3. Вікіпедія. Вільна енциклопедія: веб-сайт. URL: <https://ru.wikipedia.org/wiki/> (дата звернення: 19.09.2021).

СЕКЦІЯ: Педагогіка та освітні технології

УДК 373.5.016:811.111

ПОЛОНСЬКА ТАМАРА КОСТЯНТИНІВНА,

канд. пед. наук, пров. наук. співроб.

Інститут педагогіки НАПН України

ORCID ID: 0000-0002-5717-1041

м. Київ, Україна

**КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ ЯК ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТІСНО
ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ
УЧНІВ 5–6 КЛАСІВ ГІМНАЗІЇ**

Упровадження компетентнісного підходу в навчальний процес є одним із напрямів оновлення та модернізації шкільної освіти в Україні. Сутність компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти, у тому числі в гімназії, полягає в його спрямуванні на формування предметної іншомовної комунікативної компетентності та ключових компетентностей особистості, адекватних соціально-економічним умовам і необхідних для її успішної самореалізації в майбутньому.

Критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб – одне з умінь, яке потрібно сформуванню в учнів 5–6 класів гімназії на уроках іноземної мови.

У Концепції Нової української школи [1] вказано на необхідність розвитку *критичного мислення* як наскрізного вміння, що розвивається засобами всіх предметів і є підґрунтям для формування компетентностей учня. Цю ідею відображено також в Державному стандарті початкової освіти [2] і Державному стандарті базової середньої освіти [3], де в результатах навчання учнів усіх освітніх галузей зафіксовано набуття ними навичок критично мислити. Так, зокрема галузь іншомовної освіти має на меті навчити учнів сприймати інформацію, висловлену іноземною мовою в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, та критично оцінювати таку інформацію.

Під *критичним мисленням* ми розуміємо *здатність особистості до самостійного оцінювання дійсності, інформації, знань, думок і тверджень інших людей, вміння знаходити ефективні рішення певних життєвих ситуацій*. Отже, критичне мислення означає не критику або негативність суджень, а раціональний розгляд різних підходів з метою прийняття обґрунтованих суджень і розв'язань.

Базова модель технології критичного мислення передбачає послідовність трьох етапів роботи з навчальним матеріалом: виклику; осмислення; рефлексії. Тобто, йдеться про три складники уроку іноземної мови.

Виклик (*evocation*) – це початок уроку, метою якого є формування інтересу учнів для отримання нової інформації. Для реалізації зазначеної мети найкраще використовувати методи навчання, які вимагають від учнів перегляду наявних знань з теми, що вивчається, постановки цілей тощо.

До найпоширеніших методів або технологій розвитку критичного мислення на уроках іноземної мови для **Виклику** можна віднести: *Мозковий штурм, Діаграму (Коло) Венна, Кластер, Кошик ідей, Асоціація, Знаємо – Хочемо дізнатись – Дізнались, Вибір афоризму, Дерево припущень, Правильні й неправильні судження тощо*.

Осмислення (*realization of meaning*) – основна частина уроку, яка характеризується складнішою структурою й завданнями щодо ознайомлення учнів з новою інформацією та її опрацюванням із використанням аналізу, порівняння, оцінювання. Визначальним завданням етапу є розвиток умінь учнів критично працювати з інформацією, виокремлювати найголовніше й найсуттєвіше, висувати й обґрунтовувати гіпотези щодо розв’язання певної проблеми, робити аргументовані висновки. Основний принцип етапу полягає в тому, що вчитель має давати учням право/настанову на індивідуальні пошуки інформації з подальшим групових обговоренням та аналізом.

Найбільш поширеними методами розвитку критичного мислення на стадії **Осмислення** є: *Ментальна карта, Тонкі й товсті запитання, Ажурна пилка, Карусель, Ромашка Блума, Шість капелюхів, Zigzag, ІНСЕРТ, Опорні слова, Читання з маркуванням та інші.*

Рефлексія (*reflection*)– завершення уроку, що ґрунтується на узагальненні основних ідей теми, тобто на осмисленні й аналізі отриманої інформації та можливості її застосування в реальному практичному житті. Учні також можуть оцінювати власні погляди та порівнювати їх із думками інших однокласників.

Серед відомих методів розвитку критичного мислення на етапі завершення уроку, тобто **Рефлексії**, варто назвати: *Сінквейн, ПРЕС, Есе, Кластер, Займи позицію, Підведення підсумків, Шкала думок, Плюс-Мінус-Цікаво, Риб’яча кістка та інші.*

Доречно зауважити, що всі зазначені нами методи є інтерактивними. На відміну від активного навчання, де вчитель взаємодіє з учнями і навпаки, інтерактивні методи орієнтовані на ширшу взаємодію учнів не тільки з учителем, а й один з одним, на домінування активності дітей у процесі навчання.

Як зазначено в документах Нової української школи [4], упровадження інтерактивних методів передбачає суттєву зміну ролі педагога: вона полягає більше в супроводі освітнього процесу, наданні зворотного зв’язку, підтримці

учнів. У такому разі учень виконує роль «режисера» свого навчання. А вчитель є організатором процесу навчання, модератором, консультантом, фасилітатором, який спрямовує діяльність учнів на досягнення визначених цілей уроку.

Використання методів критичного мислення на уроках іноземної мови активізує пізнавальну діяльність учнів, мотивує їх до навчання, підвищує його результативність, сприяє розвитку творчих здібностей, формує як предметну, так і ключові компетентності підлітків для майбутнього життя. Методи критичного мислення вирізняються серед інших інноваційних педагогічних технологій вдалим поєднанням проблемності та продуктивності навчання з технологічністю уроку, ефективними методами і прийомами.

Список бібліографічних посилань:

1. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої освіти / МОН України. Київ, 2016. 40 с.

2. Державний стандарт початкової освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 лют. 2018 р. № 87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text> (дата звернення: 02.08.2021).

3. Державний стандарт базової середньої освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 30 серп. 2020 р. № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#n16> (дата звернення: 02.08.2021).

4. Нова українська школа : poradnik dla vchytelja / za zag. red. N. M. Bibik. Київ : TOB «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.